

Türk Bankacılık Sisteminde Düzenleme ve Denetlemenin Etkinliğini Ölçmeye Yönelik Bir Analiz

Aysel GÜNDOĞDU (http://orcid.org/0000-0002-8362-4518), Department of Banking and Insurance, İstanbul Medipol University, Turkey; e-mail: agundogdu@medipol.edu.tr

An Analysis on Measuring the Efficiency of Turkish Banking Regulation and Supervision System

Abstract

The aim of this study is to measure efficiency of Turkish banking regulation and supervision via banking act, decree law and additional papers after 1980 term. The hypothesis of this study states that there is an increase of Turkish banking regulation and supervision efficiency. According to the findings of the study; there is an increase of Turkish banking legal efficiency in the regulation and supervision after the events of 1980.

Keywords : Regulation and Supervision, Turkish Banking System, Banking Act.

JEL Classification Codes : G18, G21, G28, G38.

Öz

Çalışmanın amacı, Türk ekonomisi için dönüm noktası olarak nitelendirilen 1980 döneminden sonra Türk bankacılık sektörünün bankacılık düzenleme ve denetleme sisteminin etkinliğini “Bankacılık Kanunu, Kanun Hükmünde Kararnameler ve Ek Tebliğler” ile ölçmektir. Çalışmanın varsayımı ise, Türk bankacılık sisteminde yapılan hukuki altyapılar ile düzenleme-denetleme etkinliğinde artış olduğudur. Çalışmanın bulgularına göre; 1980 döneminden sonra Türk bankacılık sektörünün düzenleme ve denetlemedeki yasal zemin etkinliği artmıştır.

Anahtar Sözcükler : Düzenleme ve Denetleme, Türk Bankacılık Sistemi, Bankacılık Kanunu.

1. Giriş

Bankacılık, ülke ekonomilerinin can damarı olan fonların akışını sağlayan hayati bir sektördür. Bankalar, ekonomik kalkınma ve kaynak dağılımında etkinliğin artmasında ciddi bir görev üstlenmektedir. Bu denli önemli işlevleri olan bankaların karşılaştığı riskler de bir o kadar çeşitli olup bankalar, faaliyet alanlarının genişlemesi ile birlikte artan risk profili dikkat çekmektedir. Risklerin ölçülmesi, tanımlanması ve raporlanması için dünyada bankacılık sektörüne yeni bir soluk getiren "Basel Uygulamaları" 1988 yılından beri ülkelerin bankacılık sektörlerinin uyum çalışmaları ile devam etmektedir. Bankacılık risklerin yönetilmesi için uluslararası bir standart yaklaşımı sergileyen Basel uygulamalarının gelişmeleri ülkemizde de birebir takip edilmektedir. Özellikle %8 olan asgari sermaye yeterliliği rasyosunun Türk bankacılık sektöründe %16-17 civarında olması, bankalarımızın bu uygulamalara olan uyumunun işaretidir.

Bankaların düzenleme ve denetlemesinin devlet tarafından yapılması, bankacılığın her ne kadar özel sektör ağırlıklı bir yapıya sahip olsa da esasen kamu gözetimi altında olduğunu göstermektedir. Kamu yararı teorisine göre, düzenlemeler kamunun büyük kısmının koruma ve yararını gözetmektedir. Devlet, piyasa başarısızlığı ve asimetrik bilgi sorunları nedeni ile finans sektörünü kontrol altında tutan bir tutum içerisinde. Bankaların sürekli denetime tabi olması, yaşanabilecek panik havası gibi özel durumların önüne geçilmesi ve bankaya yatırılan fonların güvence altına alınması gibi önlemler bu kontrollerden en önemlileridir.

Bankacılık faaliyetleri, tüm dünyada fon kaynaklarının transferini sağlama üzerine kurulmuştur. Söz konusu faaliyetlerin gerçekleşmesi için bankacılık sistemine ve bankalara duyulan güvenin önemi gün geçtikçe artmaktadır. 1980'li yılların başında liberalleşme akımı ile baş başa kalan dünya finans sistemi nedeni ile bankacılık sektörü de düzenleme ve denetleme reformlarına sahne olmuş ve sektörde hızlı gelişmeler yaşanmıştır.

Finansal piyasaların düzenlenmesi ve denetlenmesinin kapsamı şu unsurlardan oluşmaktadır (Altınok vd., 2010: 129):

- Finansal piyasaların mimari yapısını oluşturma,
- Mimari yapı içerisindeki kurumları oluşturma ve bu kurumların mimari yapısını kurma,
- İşlem bazında hukuksal düzeni kurma, esasları belirleme, kuralları koyma ve gerektiğinde gerekli değişiklikleri yapma,
- Denetlemeye ilişkin yapıyı oluşturarak denetleme ve yaptırımları uygulama,
- Finansal piyasalarda oluşacak sağlıksız işlemeyi ve dalgalanmaları önlemek için gerektiğinde piyasalarda aktif rol oynama.

Düzenleme ve denetleme faaliyetleri birbirinden farklı kavramlar olup denetleme, bankaların bu kurallara uymasını sağlamak amacıyla gerçekleştirilir. Oysa düzenleme bankaların davranışlarını yöneten kurallar bütünüdür. Bankacılık sektörünü düzenleme

konusu çoğu zaman tartışmalı bir konudur. Düzenleme maliyetlidir ve ahlaki tehlike sorunlarının ortaya çıkmasına neden olabilir. Buna ek olarak, düzenlenmiş ve düzenlenmemiş kurumlar arasında çarpıklıklara neden olabilir. Bankaların düzenlemesi ve denetlenmesi sadece yatırımcıyı ve müşteri korumak için değil aynı zamanda sistemik istikrarı sağlamak için de gereklidir (Chortareas vd., 2012: 4).

Bankalar, finansal piyasalar ile reel piyasalarının fon akışını sağlayan en güçlü finans kurumlarıdır. Bu nedenle ekonominin lokomotifi olarak kabul edilmektedir. Ülkelerin istikrarlı büyümelerinde, faiz politikalarında, enflasyonla mücadele dönemlerinde kullanılan en etkili kanallar, bankalardır. Bankacılık sektörü, ülke ekonomisi ile paralel hareket eden ancak ekonominin genelinden daha fazla riske sahip bir faaliyet alanıdır. Özellikle bankaların yönetim ve operasyonel riskleri ekonomi iyi gitse bile riskin artacağı durumları göstermektedir. Bankacılık krizleri, makroekonomik göstergelerin yarattığı şok ortamından, riskli faaliyetlerden, yoğun rekabet ortamından beslenmektedir. Bu nedenle bankacılık sektörünün krize duyarlılığı diğer sektörlerle göre daha yüksektir. Bankalar, patlak veren kriz ne krizi olursa olsun etkiyi doğrudan yaşayan kurumlar olmaları nedeni ile düzenleme ve denetlemelerin daha hassas ve ayrıntılı yapılması gerekir.

Çalışmanın amacı, Türk bankacılık sisteminde yürürlüğe konulmuş üç bankacılık Kanunu'nun etkinliğini ölçmek ve karşılaştırmaktır. Literatürde çok sayıda ülkenin bankacılık denetleme ve düzenleme uygulamalarına dair etkinlikler bankacılık sektörünün gelişimi ile ölçülmüştür. Bir başka çalışmada ülkelerin Merkez Bankalarının bankacılık denetiminde yetkili olup olmadığı araştırılmıştır. Ancak Türk bankacılık sisteminin düzenleme ve denetleme etkinliğini ölçen çalışma bulunmamaktadır. Çalışma, bu anlamda literatürde ilk olma özelliğini taşımaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde yerli ve yabancı literatürde bankacılık düzenleme ve denetleme etkinliğinin ölçümüne dayanan ampirik çalışmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise çalışmada yapılan analizin kapsamı, metodolojisi ve uygulama kısmı yer almaktadır. Son bölümde analiz bulguları yorumlanmıştır.

2. Ampirik Çalışmalar

Literatürdeki ampirik çalışmaların çoğunda bankacılık sektörünün düzenleme ve denetlemesindeki zayıflıklar ile bankacılık krizleri, bankacılık sektörünün gelişimi arasındaki ilişki çalışılmıştır. Yapılan çalışmalar ile bankacılık sektöründeki düzenleme ve denetleme faaliyetlerinin problemleri ortadan kaldıramadığı görülmüştür. Yapılan bir başka araştırma da, çeşitli teknikler ile ülkelerin bankacılık düzenleme ve denetleme sistemlerinin etkinliğini ölçmeye yöneliktir.

Barth, Caprio ve Levine tarafından 2004 yılında yayınlanan çalışmada, 107 ülkenin bankacılık düzenleme ve denetleme uygulamaları ile bankacılık sektörünün gelişimi, verimliliği ve kırılabilirliği arasındaki ilişkiyi ölçmeye çalışılmıştır. Çalışmanın sonuçları şu şekildedir (Barth vd. 2004: 3):

- Bankacılıkta gelişim ve istikrarın sınırlanmış bankacılık faaliyeti ile ilişkisi yoktur.
- Banka kırılabilirliği ile yabancı banka girişleri doğru orantılıdır.
- Sermaye yeterliliği ile bankaların gelişim pozitif korelasyonludur.
- Yüksek mevduat sigortasının bankacılık sektörünün istikrarı ile bir ilişkisi yoktur.
- Resmi denetimin çeşitliliği ile bankaların performans ve istikrarı arasında güçlü bir ilişki yoktur.
- Bankaların özel olarak izlenmesini teşvik eden düzenlemelerin daha iyi bankacılık sektörü çıktısı, bankaların daha güçlü gelişimi ve daha düşük faiz marjı ile ilişkisi mevcuttur.

Barth, Caprio ve Levine'nın 2006 yılında yaptıkları başka bir çalışmada ise ülkelerin Merkez Banka'larının bankacılık denetiminde yetkili olup olmadığı araştırılmıştır. Adı geçen çalışmada kullanılan 151 ülkenin bankacılık denetimine ait bulgularına göre; 69 ülke sadece Merkez Bankası yetkisinde bankacılık denetimi yapmakta, 21 ülkenin bankacılık denetleyicileri arasında Merkez Bankası da bulunmakta, 61 ülkenin bankacılık denetleme otoritesinde ise Merkez Bankası olmadığı görülmüştür (Barth vd., 2006: 6).

Barth, Caprio ve Levine, 2013 yılında çalışmalarını güncellemişler, 2007-2009 yılları arasında küresel finans krizinin etkisini barındıran 1999-2011 dönemi için inceleme yapmışlardır. Toplam 180 ülkenin bilgilerinin toplandığı çalışma dört bölüme ayrılmıştır¹. Çalışmanın ana başlıkları ise şunlardır: Banka faaliyetlerinin kapsamı, sermaye düzenlemeleri, denetim, özel izleme ve bağımsız dış denetim, mevduat sigortası uygulaması, bankacılığa giriş kurallarıdır. Çalışmada, incelenen ülkelerin bankacılık düzenleme ve denetleme yapıları farklılık göstermektedir. Son iki yıl içerisinde (2009-2011) bankacılık politikalarında yakınlaşmalar olmasına rağmen, 2011'de önemli şekilde ayrışmalar görülmüştür (Barth vd., 2013: 30).

Cihak, Demircuc-Kunt, Matinez Peria, Cheraghrou 2012'de yaptıkları çalışmada Dünya Bankası'nın bankacılık düzenleme ve denetleme sisteminin ölçüm tekniğine göre 2011-2012 yılları için 37'si gelişmiş, 106'sı ise gelişmekte olan toplam 143 ülke incelenmiştir. Çalışmada kriz ve kriz dışı ülkeler karşılaştırıldığında, kriz ülkelerinde sermayenin kapsamının daha gevşek olmasına izin verme eğilimi görülmüştür. Aynı zamanda, kriz ülkelerinde bankaların, banka dışı faaliyetlerde (sigorta, yatırım, gayrimenkul) kriz dışı ülkelere göre daha az kısıtlamaya tabi olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, kriz ülkelerinde kötü kredi ve kredi kayıplarında izlenen politikaların daha gevşek olduğu tespiti edilmiştir. Son finansal kriz ile birlikte dünyada, ülkelerin bankacılık düzenleme ve denetleme çerçevelerinin ani değişime uğramadığı, yapılan değişikliklerin de

---

¹ Çalışma verilerine <http://faculty.haas.berkeley.edu/ross_levine/Regulation.htm> adresinden ulaşılabilir 12.06.2016.

nispeten yavaş ve kademeli olduğu görölmüştür. Bununla birlikte, sermaye oranlarının yükseltilmesi, mevduat sigortasında daha yüksek tutarların kapsama alınması gibi bazı önemli değişikliklerin de olduğuna yer verilmiştir.

Ganioğlu, 2007 yılında yaptığı çalışmada; bankacılık düzenleme ve denetlemedeki zayıflıklar ile bankacılık krizleri arasında ilişki test edilmiştir. Adı geçen çalışmanın bulgularına göre, sermaye düzenlemeleri krizin önlenmesinde önemli bir faktör olup mevduat sigortası uygulaması krizin önlenmesinde bu denli etkili değildir.

Masciandaro, Nieto, Prast'ın 2007 yılında yaptıkları çalışmada; 90 ülkenin bankacılık sisteminin finansal yönetimi analiz edilmiştir. Yapılan ampirik analizde, denetim otoritelerinin arasındaki farklılıkları açıklamak için finansal kurallar ve girişimler üzerinde durulmuştur. Çalışmaya göre, bankacılık denetiminin finansının kuralı, denetim otoritesinin türüne bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burada otorite, eğer Merkez Bankası ise kamu finansmanı daha etkilidir. Yine çalışmanın sonucuna göre, Avrupa bankacılık denetiminin diğer ülkelere göre özel finansmanı daha uygundur. Bu durum, Avrupa ülkelerinin finans sektörünün gelişmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Cukierman, Webb ve Neyaptı'nın 1992 yılındaki çalışmada 72 ülkenin Yasal endeksi hesaplanarak bu ülkelerin Merkez Bankaları'nın bağımsızlığı sınanmıştır. Çalışmada dört ana kriterde oluşturulan sorular kodlanarak puan verilmiştir. Bu kriterler, yasal bağımsızlık, başkanın görevde kalma süresi, (başkanın değişme sıklığı), uzmanların konu ile ilgili ankete verdikleri cevaplar ve birinci ve ikincinin toplamıdır. Eroğlu ve Abdullayev ise 2005 yılında yaptıkları çalışmalarında Cukierman ve diğerlerinin oluşturdukları yasal bağımsız endeksini TCMB'ye uyarlamışlardır.

Neyaptı ve Dinçer'in 2000 yılında yaptıkları bir başka çalışmada geçiş ekonomilerinin makroekonomik performansları (enflasyon, büyüme gibi) ile düzenleme-denetleme sistemleri arasındaki ilişki sınanmıştır. Bunun için orijinal bir veri-seti kullanılmıştır. Çalışmada ayrıca bankacılık yasalarının değerlendirilmesine de yer verilmiştir. Çalışmanın sonucunda, bankacılık düzenleme ve denetlemesinin başarısının enflasyonun düşmesi ve büyüme oranının artması ile büyük oranda ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Dinçer ve Neyaptı'nın 2005'te yaptıkları bir başka çalışmada ise 29 gelişmiş ve az gelişmiş ülkenin bankacılık düzenleme ve denetleme otoritelerinin yasal kalitesi incelenmiş olup mevduat sigortası uygulaması ile düzenleme-denetleme sistemi arasındaki ilişki irdelenmiştir. Çalışmanın sonucu göstermektedir ki, gelişmiş ülkelerdeki denetleme-düzenleme endeksi, az gelişmiş ve geçiş ülkelerine göre daha büyük olma eğilimindedir. Ülkelerin krizlerden çıkardıkları dersler ile bu endeksi yükseltmelerinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

3. Türk Bankacılık Sisteminde Düzenleme ve Denetlemenin Etkinliğini Ölçmeye Yönelik Bir Analiz

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Araştırmanın amacı, aşağıda sayılan Türk bankacılık sektörünün 1980’den sonraki “Bankacılık Kanunu, Kanun Hükmünde Kararnameler ve Ek Tebliğler” ile bankacılık düzenleme ve denetleme sisteminin etkinliğini ölçmektir. Çalışmada amaç olarak belirlenen etkinliğin ölçümü, Cukierman, Webb ve Neyaptı’nın Merkez Bankası’nın yasal endeksini hesapladığı çalışmaya dayanmaktadır. Cukierman, Webb ve Neyaptı, çalışmalarında verdikleri kodlara göre belli kriterler geliştirmişlerdir. Çalışmada ise, Türkiye’deki bankacılık düzenleme ve denetleme etkinliği için uygulama yapılmış ve buna göre kriterler geliştirilmiştir.

Türk bankacılık sektörü, 1980’den günümüze, yürürlükte olan “5411 sayılı Bankacılık Kanunu” ile birlikte toplam üç kez önemli yasa değişikliği ve/veya ilanı yaşamıştır. Bu kanunlar kronolojik olarak şu şekildedir:

- 25.04.1985 tarihli ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu,
- 18.06.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu,
- 01.11.2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu.

Türk bankacılık sektörü, 1980’den beri yoğun değişim ve rekabet içerisindedir. Bu değişimler beraberinde iyi tasarlanmış düzenleme ve denetleme faaliyetleri ve bu faaliyetlerin uygulanması gerekliliğini getirmektedir. Kriz dönemlerinin oluşturduğu hasarlar, düzenlemelerdeki eksiklikler ve denetim otoritelerinin bağımsızlığı, organizasyonu, diğer tamamlayıcı otoriteler ile olan koordinasyonu bankacılık düzenleme ve denetleme yapısını oluşturmaktadır. Bu yapının ne derecede başarılı olduğu önem arz etmektedir. Söz konusu ölçümü ise “Bankacılık Kanunu, Kanun Hükmünde Kararnameler ve Ek Tebliğler”in incelenmesi ile mümkündür.

3.2. Araştırmanın Veri Seti ve Metodolojisi

Araştırmadaki veriler, Türkiye’de bankacılık sistemini düzenleyen ve denetleyen son üç bankacılık kanunu maddelerini kapsamaktadır. Ek-2’de yer alan inceleme sorularına verilen kodlar doğrultusunda veriler oluşturulmuştur. Bu veriler, ölçüm tekniğine dayanarak sıralanmış ve her gruba önem sırasına göre yüzdesel ağırlık verilmiştir. Kodlamalar sonucunda ortaya çıkan verilerin aritmetik ortalamaları alındıktan sonra, ağırlıkları ile çarpılarak grup değerleri oluşturulmuştur. Grup değerlerinin aritmetik ortalaması ise “Düzenleme ve Denetleme Katsayısı”nı vermiştir.

3.3. Araştırmada Sınırlananlar - Araştırmanın Varsayımı

Araştırmanın kapsamı, Türk bankacılık sisteminin 1985, 1999 ve 2005 yıllarında yürürlüğe giren bankacılık kanunlarının maddeleri ve oluşturulan sorulara verilen cevaplar

doğrultusunda sınırlandırılmıştır. Araştırmanın varsayımı, "Türk bankacılık sisteminde yapılan hukuki altyapılar ile düzenleme-denetleme etkinliğinde artışlar olmasıdır".

3.4. Araştırmanın Analizi

Araştırma, onbir ana kategoriden oluşan Bankacılık alanının düzenleme ve denetleme işlevinin etkinliğini ölçmeye yönelik bir çalışmaya (Ek-2) dayalıdır. Bu kategoriler; kuruluş ve faaliyet izinleri, ana sözleşmeye ilişkin hükümler, kurumsal yönetim, iç sistemler, finansal raporlama, krediler ve risk grubu, denetim, kuruluş birlikleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Cezalar ve Suçlardır. Sayılan kategorilerin içerdėđi konular aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo: 1
Analizde Kullanılan Kategoriler ve İçerdėđi Konular

Kategoriler	İçerdėđi Konular
Kuruluş ve Faaliyet İzinleri	Bankaların faaliyet konuları, şube ve temsilcilik açma izni, kuruluş için asgari ödenmiş sermaye, izin iptalleri, smir ötesi faaliyetler
Anasözleşmeye İlişkin Hükümler	Ana sözleşme değişiklik bildirimleri, sermaye artırım, pav devri, tasfiye, birleşme
Kurumsal Yönetim	Banka yönetim kurulu, denetim komitesi, banka kuracak kişilerin geçmişi, üst düzey yöneticilerin eğitim ve mesleki yeterlilikleri
İç Sistemler	İç kontrol, risk yönetimi, iç denetim usul ve esasları, bağımsız denetim, destek hizmeti ve sorumluluk sigortası
Finansal Raporlama	Bankaların muhasebe düzeni, yıllık finansal raporlama, faaliyet raporu, belgeleri saklama, asgari sermaye yeterlilik oranı
Krediler ve Risk Grubu	Kredi sayılan işlemler, risk grubu, kredi sınırları, kredi karşılıkları
Denetim	Denetim raporları, otoritenin görevleri, denetimin kapsamı, yerinde denetim, denetçilerin özellikleri
Kuruluş Birlikleri	Üyelik zorunluluğu, Birliklerin görev ve yetkileri
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Kurumun özerkliği, Kurul üyeleri ve yetkileri, toplanma sıklıkları, Kurumun bütçesi, işbirliği yaptığı durumlar
Tasarruf Mevduatı ve Sigorta Fonu	Kurumun özerkliği, Kurul üyeleri ve yetkileri, toplanma sıklıkları, Kurumun bütçesi, işbirliği yaptığı durumlar
Cezalar ve Suçlar	Bankaların iřledėđi suçları idari cezalarının kapsamı, savunma hakkı, suç unsurları ve kovuşturma usulü konuları

Birinci Adım

Çalışmanın veri setini oluşturan onbir kategorinin endekse etki yapan yüzdesel ağırlıkları aşağıda verilmiştir. Buradaki kategorilerin tümü temelde önem arz etmektedir. Ancak, bazı kategoriler doğrudan sisteme etki ederken bazıları dolaylı bir etki bırakmaktadır. Bankaların "güven" dinamiği üzerine kurulu bir sistemi olması nedeni ile denetim kategorisine en yüksek ağırlık verilmiştir. Ardından Krediler ve Risk grubu, Sistemi otoritesi olan BDDK ve Mevduat Sigortası otoritesi olan TMSF ikinci en yüksek ağırlığa sahip kategorilerdir. Sistemi daha az etkileyen Kuruluş Birlikleri ve Cezalar-Suçlar kategorileri ise en düşük yüzdelere ağırlıklandırılmıştır. Ağırlıklandırmalar sübjektif olup ilgili kategorilerin bankacılık sektöründeki önemine göre yapılmıştır. Örneğin; bankacılık sektörü için denetim en önemli faktördür bu nedenle en yüksek oran bu kategoriye verilmiştir. Diğer bir ifade ile çalışmada kullanılan onbir kategorinin varsayımı altında hesaplama yapılmıştır.

Kategoriler	Ağırlık (%)
Denetim	0,16
Krediler ve Risk Grubu	0,11
BDDK	0,11
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu	0,11
Kuruluş ve Faaliyet İzinleri	0,10
Kurumsal Yönetim	0,10
İç sistemler	0,08
Finansal Raporlama	0,08
Anasözleşmeye İlişkin Hükümler	0,07
Kuruluş Birlikleri	0,04
Cezalar ve Suçlar	0,04

İkinci Adım

Türk bankacılık sisteminin düzenleme ve denetleme etkinliğini ölçmek için oluşturulan onbir kategorinin cevapları sonucunda her bir kategori için hesaplanan ağırlıklı ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Değerler "0" ile "1" arasında değişmekte olup "1"e yaklaşması durumunda düzenleme ve denetleme endeksinin etkinliği artmaktadır. "1" değeri, en yüksek değerdir.

Kategorilerin içerdiği sorulara verilen değerler sonucunda bulunan sonuçlar şu şekilde hesaplanmıştır:

3182 sayılı Bankalar Kanunu Denetim Kategorisi için;

$(a1+a2+a3+a4+a5+a6) / 6 = (0+0,5+0+0+1+1) / 6 = 0,41$ şeklinde hesaplanmıştır.

Diğer kategoriler de buna göre hesaplanmıştır.

Kategoriler	3182 Sayılı Bankalar Kanunu (1985)	4389 Sayılı Bankalar Kanun (1999)	5411 Sayılı Bankacılık Kanunu (2005)
Denetim	0,041	0,033	0,092
Krediler ve Risk Grubu	0,023	0,035	0,058
BDDK	0,025	0,035	0,075
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu	0	0,007	0,040
Kuruluş ve Faaliyet İzinleri	0,026	0,013	0,073
Kurumsal Yönetim	0,058	0,050	0,085
İç sistemler	0,020	0,060	0,060
Finansal Raporlama	0,026	0,026	0,040
Anasözleşmeye İlişkin Hükümler	0	0,050	0,078
Kuruluş Birlikleri	0	0	0,078
Cezalar ve Suçlar	0,020	0,020	0,040

Üçüncü Adım

Türk bankacılık sisteminin düzenleme ve denetleme etkinliğini ölçmek için ikinci adımda hesaplanan ağırlıklı ortalamaların aritmetik ortalamaları aşağıdaki Tabloda yer almaktadır. Düzenleme ve denetleme katsayısı olarak nitelendirilen bu oranlar, her bir kategorinin ortalamalarının birinci adımda verilen kategorilerin ağırlıkları ile çarpılarak bulunan verilerin aritmetik sonuçlarıdır.

	Düzenleme ve Denetleme Katsayısı
3182 Sayılı Kanun (1985)	0,24
4389 Sayılı Kanun (1999)	0,33
5411 Sayılı Kanun (2005)	0,72

3.5. Uygulamannın Bulgularının Değerlendirilmesi

Araştırmada; 1985, 1999 ve 2005'te yürürlüğe giren "Bankacılık Kanunları"nın "Düzenleme ve Denetleme Katsayısı" ile etkinliği ölçülmüştür. 1985'teki 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nun sektörün düzenleme ve denetlemesinde katsayısı "0.24" olarak hesaplanmıştır. 1999'daki 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile katsayının "0.33"e çıktığı görülmüştür. 2005'te yürürlüğe giren ve şuan yürürlükte olan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile sektörün düzenleme ve denetleme etkinliği giderek artmış, söz konusu katsayı "0.72" hesaplanmıştır.

Onbir kategorinin tümünün ağırlıklı ortalaması alınarak hesaplanan "Düzenleme ve Denetleme Katsayısı" sonuçları, Türk bankacılık sektörünün 1980'den sonraki düzenleme ve denetlemedeki yasal zemin etkinliğinin arttığını göstermektedir. 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu "Düzenleme ve Denetleme Katsayısı"nın 3182 ve 4389 Sayılı Bankalar Kanunlarına göre oldukça yüksek çıkmasında tüm kategorilerdeki artış sağlamıştır.

4. Sonuç

Devletin ekonomik hayatı düzenlemesi çok eskilere dayanırken, Türkiye'ye liberalleşme akımının 1980'lerde gelmesi nedeni ile geç uygulama alanı bulabilmiştir. Böylelikle, düzenleme devlet sahipliğinden serbest piyasa sistemine geçişin bir parçası olmuştur. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde son yıllarda regülasyon konusunun gündemde olmasının temel nedeni, özelleştirme politikalarıdır. Çünkü özelleştirmeler sektörleri düzenleme ihtiyacı getirmiştir.

Araştırma, on bir ana kategoriden oluşan Bankacılık alanının düzenleme ve denetleme işlevinin etkinliğini ölçmeye yönelik bir çalışmaya (Ek) dayalıdır. Bu kategoriler; kuruluş ve faaliyet izinleri, ana sözleşmeye ilişkin hükümler, kurumsal yönetim, iç sistemler, finansal raporlama, krediler ve risk grubu, denetim, kuruluş birlikleri, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Cezalar ve Suçlardır. Araştırmada; 1985, 1999 ve 2005'te yürürlüğe giren "Bankacılık Kanunları"nın "Düzenleme ve Denetleme Katsayısı" ile etkinliği ölçülmüştür. 1985'teki 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nun sektörün düzenleme ve denetlemesinde katsayısı "0.24" olarak hesaplanmıştır. 1999'daki 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile katsayının "0.33"e çıktığı görülmüştür. 2005'te yürürlüğe giren ve şu an yürürlükte olan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile sektörün düzenleme ve denetleme etkinliği giderek artmış, söz konusu katsayı "0.72" hesaplanmıştır.

Onbir kategorinin tümünün ağırlıklı ortalaması alınarak hesaplanan "Düzenleme ve Denetleme Katsayısı" sonuçları, Türk bankacılık sektörünün 1980'den sonraki düzenleme ve denetlemedeki yasal zemin etkinliğinin arttığını göstermektedir. 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu "Düzenleme ve Denetleme Katsayısı"nın 3182 ve 4389 Sayılı Bankalar Kanunlarına göre oldukça yüksek çıkmasında tüm kategorilerdeki artış sağlamıştır.

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu (2005), 3182 sayılı Bankalar Kanunu (1985) ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu (1999)’na göre daha kapsamlı ve detaylı bir düzenlemedir. 3182 sayılı Bankalar Kanunu ile 4389 sayılı Bankalar Kanunu arasındaki en önemli gelişme Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’nun kurulmuş olmasıdır. Bu gelişmenin dışında 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nda Türk bankacılık sektörünü etkileyebilecek önemli bir durum mevcut değildir. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 4389 sayılı Bankalar Kanunu’na göre ise hem kapsam hem de detay açısından daha etkin olduğu uygulama bulguları ile örtüşmektedir.

4389 sayılı Bankalar Kanunu ile düzenleme ve denetleme otoritesinin BDDK olması Türk bankacılık sisteminin oldukça önemli bir eksikliğini gidermiştir. Dünyadaki bankacılık sistemlerinin düzenleme ve denetleme yetkisinin tek başına Merkez Bankası’nda mı yoksa hem Merkez Bankası hem de bağımsız idari bir otoritesin de mi olması gerektiği konusuna olumlu ve olumsuz yaklaşımlar mevcuttur. Merkez Bankası’nın tek başına bankacılık düzenleme ve denetleme yetkisine sahip olması durumunda Merkez Bankası’nın hem fiyat istikrarı hem de bankacılık denetimini yürütmesinin sağlıklı olmayacağı düşünülmektedir. Buna karşılık söz konusu iki işlevi de tek otoritenin yürütmesinin finansal sistem ve ekonominin geneli için uyum ve istikrar sağlayacağı öne sürülmektedir. Çalışmanın bulgularına göre düzenleme ve denetleme yetkisinin bağımsız idari bir otorite olan BDDK’ya verilmesi Türk bankacılık sisteminin etkinliğini arttırmıştır.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile kurumsal yönetim ilkelerinin düzenlemelerine geniş yer verilmiştir. Söz konusu ilkeler ile “denetim komitesi” Bankacılık Kanunu’nda ilk defa yer almış olup komitenin bankaların yönetim kurullarına bağlı olarak yapılandırılması denetime verilen önemi vurgulamıştır. Diğer yandan, iç kontrol, iç denetim ve risk yönetimi sistemlerini kapsayan iç sistemlere ilişkin düzenlemelere ilk defa 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nda yer verilmiştir.

Bankaların yapabilecekleri faaliyet alanlarının detaylı bir şekilde maddeler halinde belirtilmesi konuya açıklık getirilmesini sağlamıştır. Bu durum, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun açıklık ve şeffaflık açısından etkinliğinin arttığını göstermektedir. Faaliyetler ile ilgili bir diğer önemli konu ise, özel finans kurumlarının katılım bankaları olarak Bankacılık Kanunu kapsamına alınmış olmasıdır. Bu gelişme ile birlikte mevduat ve katılım fonu kabulünün ayırımına yer verilmiş olup hangi banka türünün hangi işlemleri yapabileceği/yapamayacağı konusu netlik kazanmıştır.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile Basel Uzlaşısı doğrultusunda özkaynak ve standart oranlar maddesi düzenlemeye eklenmiş olup asgari sermaye oranı en az %8 olarak belirlenmiştir. Türk bankacılık sisteminin Basel kriterlerine verdiği önem anılan hükümden anlaşılmaktadır. Bu durum, Türk bankalarının küresel finans krizinde gelişmiş ülkelere göre daha tedbirli olduğunu göstermiştir.

Bankacılık sisteminin hacmi büyüdükçe ve bankaların faaliyet alanı genişledikçe “güven” unsurunun önemi artmaktadır. Bu nedenle, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile ilk defa sırların saklanması, itibarın korunması ve etik ilkeler üzerinde durulmuştur. Söz konusu

maddelerin Bankacılık Kanunu'na eklenmesi, Kanun'dan doğabilecek boşluklarının engellenmesi açısından önem arz etmektedir.

Yukarıda sayılan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun getirdiği olumlu gelişmelerin yanında finansal hizmetlerin hızlı değişimi nedeni ile yasal hükümlerin etkinliği zaman içerisinde azalabilmektedir. O nedenle, dünyadaki gelişmelerin ve düzenlemelerin takibinin yapılması ve tedbirlerin alınması olası bir bankacılık krizi ya da finansal kriz karşısında daha hazırlıklı olunmasını sağlayacaktır. Basel uzlaşmalarının getirdiği yenilikler ve gelişmeler nedeni ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'ndaki %8'lik asgari sermaye oranının artırılması Türk bankacılık sisteminin etkinliğini arttıracaktır. Sermaye yeterliliğinin yanında Basel uzlaşısında yer alan kredi riski, piyasa riski ve operasyonel risk ile ilgili hükümlere yer verilmesi, bu risk türlerinin önlenmesi için kullanılan yöntemlerin belirtilmesi konuları da diğer bir önemli husustur.

Bankalar arasındaki rekabet arttıkça bu ortamdan en fazla zarar gören tüketiciler olmaktadır. Bankaların kredilere uyguladıkları faiz, hizmetleri karşılığında tahsil ettikleri ücretler konusuna Türk bankacılık düzenleme ve denetleme otoritesinin (BDDK) olası yeni bir Bankacılık Kanunu'nda yer verilmesi için öncülük etmesi ve konuya açıklık getirmesi bankacılık sistemine olan güveni arttıracaktır. Türk bankacılık sektörü için olası bir yasa değişikliği halinde, çalışmadaki uygulama sonucuna göre etkinlik puanı nispeten düşük olan borç verme, yöneticilerin durumu, raporlama/kayıt kategorilerinde düzenlemelerin daha iyi yapılandırılması ile bankacılık düzenleme ve denetleme sistemimizin yasal zemini ve uygulama etkinliği artırılabilir.

Kaynaklar

- Altınok, T. & H. Eken & S. Çankaya (2011), *Küresel Mali Piyasalarda Yeniden Yapılanma ve Türkiye*, İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Barth, J.R. & G.Jr. Caprio & R. Levine (2002), "Bank Regulation and Supervision: What Works Best?", *NBER Working Paper*, No. 9323.
- Barth, J.R. G.Jr. Caprio & R. Levine (2006), "The Design and Governance of Bank Supervision", *Riksbank Conference on The Governance of Central Banks*.
- Barth, J.R. & G.Jr. Caprio & R. Levine (2013), "Bank Regulation and Supervision in 180 Countries from 1999 to 2011", *Journal of Financial Economic Policy*, 5(2), 111-219.
- Chortareas, G.E. & C. Girardone & A. Ventouri (2012), "Bank supervision, regulation, and efficiency: Evidence from the European Union", *Journal of Financial Stability*, 8(4), 292-302.
- Čihák, M. & A. Demirgüç-Kunt & M.S. Martínez Pería & A. Mohseni-Cheraghlo (2012), "Bank regulation and supervision around the world: a crisis update", *World Bank Policy Research Working Paper*, (6286).
- Cukierman, A. & S.B. Web & B. Neyapti (1992), "Measuring the independence of central banks and its effect on policy outcomes", *The World Bank Economic Review*, 6(3), 353-398.
- Eroğlu, N. & A. Abdullayev (2011), "CWN Bağımsızlık Ölçütlerinin TCMB'ye Uygulanması", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6(1), 79-97.

- Ganioglu, A. (2007), “Prudential Regulation and Supervision of the Banking Sector and Banking Crises: A Cross Country Empirical Investigation”, *Journal of BRSA Banking and Financial Markets*, 1(2), 11-30.
- Levine, R. <http://faculty.haas.berkeley.edu/ross_levine/Regulation.htm>, 12.06.2016.
- Masciandaro, D. & M. Nieto & H.M. Prast (2007), “Financial Governance of Banking Supervision”, *Banco de España Research Paper* No. WP-0725.
- Neyapti, B. & N.D. Er (2005), *Legal Quality of Bank Regulation and Supervision and its Determinants: A Mixed Sample*, Department of Economics, Bilkent University.
- Neyapti, B. & N. Dincer (2000), “1999 Bankalar Kanunu’nun Bir Değerlendirmesi”, *İktisat İşletme ve Finans*, 15(168), 40-47.
- Neyapti, B. & N. Dincer (2001), *Measuring the Quality of Bank Regulation and Supervision and Its Macroeconomic Effects-an Application to Transition Economies*, Available at SSRN 291965.

Ek: Uygulamada Kullanılan Bankacılık Kanunu İnceleme Soruları

A. Kuruluş ve Faaliyet İzinleri

1. Bankaların faaliyet konuları Kanunda detaylıca belirtilmiş mi?
  - (1) Detaylı bir madde var
  - (2) Dolaylı açıklama var
  - (3) Detaylı bir madde yok
2. Kuruluş veya Türkiye'de şube ve temsilcilik açma iznini kim veriyor?
  - (1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
  - (2) Bakanlar Kurulu
3. Kuruluş için asgari ödenmiş sermaye tutarı belirtilmiş mi?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
4. Faaliyet izni için başvuran banka adayına karar bildirme süresi açıkça belirtilmiş mi?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
5. Kanunda belirtilen süreler ve şartlar sağlanmadığında banka adayına verilen kuruluş izni iptal edilebiliyor mu?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
6. Kanunda Sınırötesi faaliyetler ile ilgili madde hükmü var mı?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok

B. Anasözleşmeye İlişkin Hükümler

1. Bankaların ana sözleşme değişikliklerinde otorite tarafından uygun görüş şart mı?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
2. Bankalar, ana sözleşmelerini güncel olarak internet sayfalarında yayınlamak zorunda mı?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
3. Sermaye artırımlarının iç kaynaklara başvurulmadan nakit ödenmesi zorunlu mu?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
4. Pay devirlerinin kapsamı ve izne tabi olması ifadesi mevcut mudur?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
5. "Bankaların faaliyetlerine son vermeleri ve tasfiyeleri Kurulun iznine ve Kurumun denetimine tâbidir" ifadesi Kanunda mevcut mudur?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
6. Birleşme, bölünme, devirler ile ilgili hükümler Kanun'da açıkça belirtilmiş midir?
  - (1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

C. Kurumsal Yönetim

1. Bankaların yönetim kurullarının asgari üye sayısı belirtilmiş midir?

- (1) 7'den fazla
- (2) 5 ile 7 arasında
- (3) Bilgi yok

2. Yönetim kurulu üyelerinde yapılacak değişiklik halinde durumun otoriteye bildirilmesi zorunlu mudur?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

3. Banka yönetim kurulunun sorumlulukları açık olarak ifade edilmiş midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

4. Kanunda bankaların denetim komitesi oluşturma zorunluluğuna yer verilmiş midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

5. Kanun, geçmişte banka başarısızlığı yaşamış kişilerin yönetici olmasına izin vermekte midir?

- (1) Hayır
- (2) Evet ya da olmadığına dair bilgi yok

6. Denetim komitesi kime bağlı olarak çalışmaktadır?

- (1) Banka Yönetim Kurulu
- (2) BDDK
- (3) Bilgi Yok

7. Denetim komitesinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları kim tarafından düzenlenir?

- (1) Banka Yönetim Kurulu
- (2) BDDK
- (3) Bilgi Yok

8. Banka genel müdür ve yardımcılarının taşınması gereken mesleki yeterlilik ve öğrenim seviyesi ile ilgili ifadeler açık mıdır?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

9. Bankaların yönetim kurulu üyeleri ile müdürler kurulu başkan ve üyelerinin yemin ve mal beyanı şartı var mıdır?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

10. Yönetim kurulu, denetim komitesi ve kredi komitesi ile müdürler kurulu kararlarının karar defterine kaydı zorunlu tutulmuş mudur?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

D. İç Sistemler

1. Kanunda Bankaların yeterli ve etkin bir iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemi kurmak ve işletmekle yükümlü oldukları ifadesi yer almakta mıdır?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

2. İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin usul ve esaslarına kim karar verir?
  - (1) BDDK
  - (2) Banka Yönetim Kurulu
  - (3) Bilgi Yok
3. İç Kontrol birimi kime bağılı olarak çalışır?
  - (1) Banka Yönetim Kurulu
  - (2) BDDK
  - (3) Bilgi Yok
4. Bağımsız denetim kuruluşlarının bankalarla olan çalışma esasları açıkça belirtilmiş midir?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
5. Bankaların destek hizmeti alacağı kuruluşlar ve esasları açıkça belirtilmiş midir?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
6. Kanuna göre bankalar, sorumluluk sigortası yaptırmak durumunda mıdır?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok

E. Finansal Raporlama

1. Bankalar, muhasebe sisteminde tekdüzen hesap uygulamak zorunda mıdır?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
2. Bankaların genel kurullarına sunacağı yıllık finansal raporların bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanması şart mıdır?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
3. Bankaların yıllık faaliyet raporu hazırlaması şart mı?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
4. Banka, bilgileri ne kadar süre ile saklamak durumundadır?
  - (1) 10 yıl
  - (2) 5 yıl
  - (3) Bilgi yok
5. Ödenmiş sermaye, yedek akçeler ve özkaynağın hesaplanmasına açıkça yer verilmiş midir?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
6. Kanunda Asgari sermaye yeterlilik oranı yüzde kaçtır?
  - (1) %8
  - (2) %6
  - (3) Bilgi yok

F. Krediler ve Risk Grubu

1. Kanunda kredi sayılan işlemler açıkça belirtilmiş midir?
  - (1) Evet

- (2) Hayır ya da bilgi yok
2. Kanunda risk grubu açıkça belirtilmiş midir?
- (1) Evet
(2) Hayır ya da bilgi yok
3. Kanuna göre bankalar, sermayesinin %kaçını aşan ortaklara kredi veremez?
- (1) %5 ve daha fazlası
(2) %25 ve daha fazlası
(3) Bilgi yok
4. Bir bankanın yönetim kurulu üyelerine, mensupları ile bunların eslerine ve velâyet altındaki çocuklarına verilebilecek azami kredi ve kredi kartı tutarı açıkça belirtilmiş midir?
- (1) Evet
(2) Hayır ya da bilgi yok
5. Banka, risk grubunda yer alan kişilere açtığı kredileri otoriteye düzenli olarak raporlar mı?
- (1) Evet
(2) Hayır ya da bilgi yok
6. Yönetim Kurulu, kredi açma, onay verme ve diğer esaslara ilişkin gelişmeleri otoriteye raporlıyor mu?
- (1) Evet
(2) Hayır ya da bilgi yok
7. Kanunda bankaların ayıracakları kredi karşılıkları ve teminat oranları verilmiş midir?
- (1) Evet
(2) Hayır ya da bilgi yok
8. Bankalarca bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna kullanılabilir olacak kredilerin toplamı özkaynakların % kaçını aşamaz?
- (1) %10'unu
(2) %25'ini
(3) Bilgi yok
9. Bankaların sermayesinin yüzde bir ve daha fazla payına sahip olup pay defterine kayıtlı olan tüm ortaklarına ve bunlarla risk grubu oluşturan kişilere kullanılacak kredilerin toplamı özkaynakların % kaçını aşamaz?
- (1) %30'unu
(2) %50'sini
(3) Bilgi yok
10. Kanunda büyük krediler özkaynakların kaç katını aşamaz?
- (1) 8 katı
(2) 10 katı
(3) Bilgi yok
11. Kanuna göre, bankaların; kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki bir ortaklıktaki payı kendi özkaynaklarının % kaçını aşamaz?
- (1) %10'unu
(2) %15'ini
(3) Bilgi yok
12. Kanuna göre, bankaların gayrimenkullerinin net defter değerleri toplamı özkaynaklarının % kaçını aşamaz?
- (1) %100'ünü
(2) %50'sini
(3) Bilgi yok

13. Kanunda bankaların yapacakları bağışlara sınırlama getirilmiş midir?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
14. Kanunda mevduat ve katılım fonu kabul edebilecek banka türleri açık bir şekilde belirtilmiş midir?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
15. Bankaların kredi işlemlerinde alacakları faiz oranları ve tahsil edecekleri masraflara dair açıklama var mıdır?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
16. Kanuna göre mevduat zamanaşımı kaç yıldır?
  - (1) 10 yıl
  - (2) 5 yıl
  - (3) Bilgi yok
17. Mevduatı sigorta edecek bir otorite var mıdır?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
18. Kanunda mevduatın sigortaya tabi olmayan halleri açıkça belirtilmiş midir?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
19. Mevduat sigortasına katılım zorunlu mudur?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
20. Bir bankanın vereceği nakdi ve gayrinakdi kredilerin tutarı toplam özkaynaklarının kaç katını aşamaz?
  - (1) 20 katı
  - (2) 10 katı
  - (3) Bilgi yok

G. Denetim

1. Otorite, bankaların genel kuruluna temsilci gönderebilir mi?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
2. Konsolide denetim ile ilgili esaslar açıkça belirtilmiş midir?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
3. Otoritenin önlem alması gereken haller kanunda açıkça belirtilmiş midir?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
4. Bir bankanın denetim sonucunda fona devredilmesini gerektiren haller ve faaliyet iznin kaldırılması ile ilgili hususlar Kanunda yer almakta mıdır?
  - (1) Evet
  - (2) Hayır ya da bilgi yok
5. Otorite tarafından yapılan denetim ne sıklıktadır?
  - (1) Ayda bir
  - (2) 3 Ayda bir

- (3) 6 Ayda bir
- (4) Yılda bir
- (5) Bilgi yok

6. Yerinde denetim yapıyor mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

7. Denetim raporunun nasıl düzenleneceğine dair detaylar mevcut mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

8. Denetçilerin taşınması gereken özellikler belirtilmiş midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

H. Kuruluş Birlikleri

1. Kuruluş birliklerine üyelik zorunlu mu?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

2. Birliklerin görev ve yetkileri Kanunda açıkça belirtilmiş midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

3. Bankaların Kuruluş birliklerinin kurallarına uymamaları halinde ceza uygulanır mı?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

İ. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

1. Otorite, idari ve mali özerkliğe sahip midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

2. Otoritenin kararları, yerindelik denetimine tabi tutulabilir mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

3. Otoritenin Kurulu en az kaç kişiden oluşmaktadır?

- (1) 10 kişi ve daha fazla
- (2) 5 ila 10 kişi arasında
- (3) Bilgi yok

4. Kurul üyelerinin taşınması gereken şartlar açıkça belirtilmiş midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

5. Kanuna göre, Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilebilir mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

6. Kurul, hangi sıklıkta toplanmaktadır?

- (1) Haftada 1 kez

- (2) Ayda 1 kez
- (3) 3 ayda 1 kez
- (4) Bilgi yok

7. Kurulun görev ve yetkileri Kanunda açıkça belirtilmiş midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

8. Kurum personelinin taşınması gereken özellikler detaylıca belirtilmiş midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

9. Kurum, yaptığı denetim esnasında her türlü bilgi ve belgeyi isteme yetkisine sahip midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

10. Kurum, faaliyetleri hakkında yıllık rapor sunmak zorunda mıdır?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

11. Kurum, finans sektöründeki diğer kurumlar ile işbirliği içerisinde midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

12. Kurum bütçesi denetime tabi midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

J. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

1. Otorite, idari ve mali özerkliğe sahip midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

2. Otoritenin kararları, yerindelik denetimine tabi tutulabilir mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

3. Otoritenin Kurulu en az kaç kişiden oluşmaktadır?

- (1) 10 kişi ve daha fazla
- (2) 5 ila 10 kişi arasında
- (3) Bilgi yok

4. Kurul üyelerinin taşınması gereken şartlar açıkça belirtilmiş midir?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

5. Kanuna göre, Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilebilir mi?

- (1) Evet
- (2) Hayır ya da bilgi yok

6. Kurul, hangi sıklıkta toplanmaktadır?

- (1) Haftada 1 kez
- (2) Ayda 1 kez
- (3) 3 ayda 1 kez

(4) Bilgi yok

7. Kurulum görev ve yetkileri Kanunda açıkça belirtilmiş midir?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

8. Kurum personelinin taşınması gereken özellikler detaylıca belirtilmiş midir?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

9. Kurum, yaptığı denetim esnasında her türlü bilgi ve belgeyi isteme yetkisine sahip midir?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

10. Kurum, faaliyetleri hakkında yıllık rapor sunmak zorunda mıdır?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

11. Kurum, finans sektöründeki diğer kurumlar ile işbirliği içerisinde midir?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

12. Kurum bütçesi denetime tabi midir?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

K. Cezalar ve Suçlar

1. Kanunda işlenen suçların kapsamı ve idari cezaları açık bir şekilde belirtilmiş midir?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

2. İdari para cezasının uygulanmasından önce savunma hakkı verilmekte midir?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

3. Kanuna göre belgelerin saklanması bir suç mudur?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok

4. Kanunda kovuşturmanın usulü detaylıca verilmiş midir?

(1) Evet

(2) Hayır ya da bilgi yok